

Jozef Melicher odišiel do neba

Dňa 9. januára 2008 nás navždy opustil

doc. PhDr. Jozef Melicher spisovateľ, etnológ, literárny historik, publicista, vysokoškolský pedagóg a dobrý priateľ.

Čeť jeho pamiatke!

Jozef Melicher dokázal to, čo nik pred ním. Zozbieral a zbeletrizoval vyše 500 povestí z regiónov Hont, Tekov, Požitavie, Ponitrie a z hornej Trnavy. Jeho knihy sa dostali do 25 krajín sveta. Narodil sa 20. marca 1929 v Hronských Kľačanoch. Maturoval v roku 1950 na Učiteľskej akadémii v Leviciach. Po kratších učiteľských zastávkach v Jure nad Hronom, Dolnom Ohaji, Želiezovciach a v Kremnici dlhší čas pôsobil ako učiteľ v Odbornom učilišti v Tlmačoch.

Od svojich predmaturitných literárnych pokusov sa nedal zlákať do osídien beletrie. Skôr sa zameriaval na ľudovú slovesnosť a literárnu históriu. Zlom u neho nastal začiatkom sedemdesiatych rokov 20. storočia, keď spolu s Andrejom Chudobom pripravili rukopis ***Sedemdesiat povestí spod slovenskej brány*** (1974). Andrej Chudoba majstrovsky zbeletrizoval Melicherove zlomkovité záznamy ľudových historických povestí a poverových i prekáračkových príbehov. Po tejto úspešnej knihe sa Melicher rozhodol, že o niečo podobné sa pokúsi aj samostatne.

Začal krátkymi príbehmi, ktoré roku 1970 poslal do Matičného čítania. Mali taký úspech, že sa potom pravidelne objavovali v podobe seriálu Z čilejkárskych historiek. Najskôr pod celým menom, ale po jeho kádrovom postihu roku 1973 bez uvedenia mena autora. V tomto období Jozef Melicher „klesol“ z učiteľa Pedagogickej fakulty v Nitre na pomocného robotníka Bytového podniku v Nitre.

V rokoch 1978–1981 publikoval v tlmačskom závodnom časopise Kirovec seriál historiek a povestí z tekovského regiónu. Roku 1980 pripravil pre vydavateľstvo Tatran knihu povestí z Tekova. Trvalo až desať rokov, kým Melicherovi vyšla kniha ***Tekovské povesti*** (1989). Okamžite sa vypredala. O rok nato svoje pero namieril do literárnych priestorov umlčaných totalitou, výsledkom boli literárnohistorické knihy ***Poézia katolíckej moderny*** (1990) a ***Zamlčovaná literatúra*** (1995).

Roku 1996 pripravil do tlače rukopis Hontianskych povestí, v ktorých zozbieral a prerozprával 99 historických a ľudových príbehov z bývalej Hontianskej stolice. Knihu vydalo Vydavateľstvo Matice slovenskej v Martine. Vzápätí vydal ***Krátky slovník tekovsko-čilejkárskeho nárečia*** (1996), ktorý odštartoval jeho intenzívnu prípravu na knihu Čilejkárska rapsódia. Medzitým mu vyšli dve knihy povestí, ***Od Zobora po Sitno*** (1998) ako doplnková literatúra pre študujúcu mládež a ***Požitavské povesti*** (1998) s príbehmi a historkami pozdĺž stokilometrovej rieky Žitavy. Spoluvtorcami tohto diela boli Jozef Trubíni a Viliam Obert. Výnimočnou v tomto žánri je nepochybne ***Čilejkárska rapsódia*** (1998), v ktorej sa striedajú folklórne obrázky s piesňovými vsuvkami z tzv. čilejkárskych obcí. V časopise Almanach Nitra mu vyšli krátke príbehy ***Povesti sa krútia nad Katarínkou*** (2002). Jozef Melicher bol zanietým zberateľom povestí prevažne z Tekova, Hontu a Nitry, na svojom zberateľskom konte ich má úctyhodný počet okolo 500. Pracoval ako docent na Katedre slovenskej literatúry a literárnej výchovy Fakulty humanitných vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Posledné roky prežil v staroslávnej Nitre.